

enkelte Landes Del i Verdensproduktionen af forskellige Varer, og i hvilken Grad det enkelte Land er afhængigt af andre Lande. Yderligere ønskes Undersøgelser om det mellemfolkelige Pengemarked og om de fredelige Virkninger, det hele økonomiske Fremskridt udøver paa de forskellige Landes Folkeslag.

Spørgsmaalene skal behandles videnskabeligt og, saavidt muligt, uden forudfattede Meninger for eller imod Krigen.

De stillede Opgavers Betydning og de fremragende Mænd, der er knyttet til Opgavernes Løsning, gør, at man den civiliserede Verden over vil imødesee Afdelingens Arbejder med Interesse. Det er allerede et stort Gode for den internationale Fredsbevægelse, at den kan faa Materiale at arbejde med, at vi kan komme bort fra Overvejelsernes Abstrakthed og faa Mulighed for at anbringe Krigen og hvad dens er paa sin Plads i det moderne Samfund. Der gøres (f. Eks. i Economist) allerede et stort Arbejde af denne Art; og er Oplysningsarbejde som dette end af en sørgelig ringe Betydning, især som her hvor Følelsen spiller saa stærkt med ind, saa er det dog alt Stene til Fremtidens fornuft-støbte Bro mellem Folkene. Og den Bro er bedre end alle Fredspalæer.

Einar Cohn.

III.

En Beregning af Menneskets »Samfundsværdi«.

Siden Ernst Engel for 40 Aar siden beregnede »Kapitalværdien« af et Menneske, har denne og beslægtede Opgaver fristet mange Statistikere. Medens Engel, gennem en Vurdering af Samfundets Udgifter til Opdragelse og Oplærelse af Individet, anslog en voksen Arbejders

Kapitalværdi til 750 Thaler — en Beregning, der iøvrigt er bleven stærkt kritiseret — er der af senere Forfattere anvendt andre Metoder, som har ført til noget højere Tal (saaledes ved Maaling af Forskellen mellem det paa-gældende Individ's fremtidige økonomiske Ydelser og hans fremtidige Forbrug). Man vil erindre, at Direktør A. N. Kiær i Norge paa Grundlag af et omfattende eksakt Materiale har fundet Værdier, der ikke afviger meget fra Engels: f. Eks. for en 15aarig Arbejder ca. 3000 Kr. for en 20aarig Mand med Middeluddannelse ca. 10000 Kr., for en 25aarig Mand med højere Uddannelse ca. 20000 Kr. Svenskeren Palme har ført denne Art af Beregninger noget videre, idet han under Hensyntagen til de nødvendige Leveomkostninger og den sandsynlige Dødelighed har bestemt en Arbejders Værdi, udtrykt ved hans Gæld til og Fordring paa Samfundet, ved forskellige Alderstrin.

Anledningen til Foretagelsen af saadanne Beregninger har man oftest fundet i Betragtninger over Udvandringen og dens Indvirkning paa Nationens Økonomi. Det er navnlig den Omstændighed, at Udvandringen fortrinsvis bortfører den voksne, arbejdsdygtige Ungdom, der har ledet til, at man har søgt at udmaale det nationale Tab ved Udvandringen rent økonomisk.

I Frankrig har forskellige Statistikere og Økonomer beskæftiget sig med Emnet, men her har Anledningen været en anden, nemlig den lave Fødselshyppighed og den stagnerende Befolkning. Saavel Synspunktet for Beregningerne som de Betragtninger, man har knyttet til Resultaterne, er derfor ganske naturligt af nogen anden Art end ellers, og det er næppe altid lykkedes de paa-gældende Forfattere at holde sig indenfor Grænsen af det statistisk forsvarlige. Et ganske kuriøst Eksempel herpaa skal vi omtale i det følgende.

Under et anonymt Mærke bringer et af de sidst udkomne Numre af »Journal de la Société de Statistique de Paris« en lille Artikel, bygget paa meget omfattende

Beregninger af »la valeur sociale d'un individu«. Forfatteren beregner »Samfundsværdierne« for en Arbejder og en Ingeniør for hvert Aldersaar i Livet. Naturligvis maa han — som ved alle saadanne Beregninger — gaa ud fra Forudsætninger, der til en vis Grad er vilkaarlige. For Arbejderens Vedkommende forudsættes det, at Arbejdsfortjenesten begynder med 13 Aars Alderen; der tjenes da 100 fr., stigende med 100 fr. hvert Aar, indtil Fortjenesten ved 30 Aars Alderen naar sit Maksimum, 1800 fr.; fra 30 til 51 Aars Alderen er Fortjenesten konstant, derpaa aftager den regelmæssigt til 65 Aars Alderen, da den forudsættes at være gaaet ned til 500 fr. Efter 65 Aars Alderen ophører Arbejdsfortjenesten, men der gaas ud fra, at Arbejderen har kunnet sikre sig en Livrente af 400 fr. fra den nævnte Alder at regne.

Idet Forfatteren betjener sig af en almindelig Overlevelsestavle og gaar ud fra en Rentefod af $3\frac{9}{10}\%$, beregner han nu for hvert Aldersaar fra 0 til 88 Værdien af Størrelsen

$$D_x = v_x (1,03)^{-x}$$

hvor v_x er Antallet af Overlevende i Alderen x . Kaldes Arbejdsfortjenesten paa hvert Alderstrin S_x , faas som Udtryk for Individets Samfundsværdi i Alderen x :

$$V_x = \frac{\sum D_x S_x}{D_x}$$

Den samme Række af Beregninger udføres for en Ingeniør, der antages at begynde at tjene noget i 21 Aars Alderen. Fortjenesten sættes i denne Alder til 1300 fr., men den stiger ret hurtigt og naar 10000 fr. i 32 Aars Alderen og 28000 fr. i 45 Aars Alderen; derefter er Fortjenesten konstant indtil 56 Aars Alderen, hvorefter den aftager jævnt til det 70de Aar; derefter er den 20000 fr.

Som Eksempel paa Resultaterne anfører vi nedenstaaende Værdier for V_x ved forskellige Alderstrin, dels for Arbejderen, dels for Ingeniøren:

Alder:	Arbejderen	Ingeniøren
3 Aar	19000 fr.	190000 fr.
10 —	26100 —	208000 —
15 —	30600 —	293000 —
20 —	33700 —	351000 —
25 —	35000 —	411000 —
30 —	33500 —	468000 —
40 —	26600 —	490000 —
50 —	17500 —	398000 —
60 —	7300 —	269000 —
70 —	3000 —	166000 —
80 —	1800 —	90000 —
88 —	400 —	20000 —

Under de givne Forudsætninger kulminerer Arbejderens Samfundsværdi altsaa midt i Tyverne med 35000 fr. Dette er det Beløb, som den 25aarige Arbejder har Udsigt til at give ud i Resten af sit Liv. Ingeniørens Samfundsværdi kulminerer omtrent ved 40 Aars Alderen med omkring en halv Million.

Idet Forf. nu gaar videre, ser han bort fra det lille Mindretal af Befolkningen, der har store Indtægter, og holder sig alene til de for Arbejderen fundne Maal for Individets Samfundsværdi. Forf. beregner paa Grundlag heraf hele Nationens Samfundsværdi. Dette kan imidlertid ikke ske ved simpelt hen at multiplicere Individets Gennemsnitsværdi med Antallet af Individder; Kvinderne, der rundt regnet udgør Halvdelen af Befolkningen, er mindre værdifulde end Mændene, fordi de tjener mindre; Forfatteren regner, at kun Halvdelen af Kvinderne overhovedet er »salariables«, og at indenfor denne Halvdel hvert Individ kun tjener halvt saa meget som en Mand. Gennemsnittet af den fundne Samfundsværdi for et Individ maa derfor reduceres, og Reduktionsfaktoren bliver efter det anførte $(1 + \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2}) : 2 = 0,625$. Under Hensyntagen til Aldersfordelingen i den franske Befolkning finder Forfatteren først ved Opsummering en samlet Samfundsværdi af 893 Milliarder fr., som divideret med Folketallet $38\frac{1}{2}$ Million giver en Gennemsnitsværdi af godt 23000 fr.,

og ved Reduktion med 0,625 faas henholdsvis 558 Milliarder og ca. 14500 fr.

En lignende Beregning anlægges nu paa en Række andre Lande, men da Arbejdslønnen er forskellig, maa der sluttelig anvendes forskellige Reduktionsfaktorer: for United States 1,5, for England 1,33, for Tyskland 1,11, for Sverige og Norge 0,95, for Østrig-Ungarn 0,90, for Belgien 0,84, for Italien 0,75 og for Rusland 0,65. Som Udtryk for den gennemsnitlige Samfundsværdi af et Individ i de forskellige Lande faas da følgende Tal:

United States.....	23600	Sverige og Norge ...	14000
England	20700	Østerrig-Ungarn	13600
Tyskland	16900	Belgien	12800
Schweiz.....	15100	Italien	11000
Frankrig.....	14500	Rusland.....	10100

Trods det unægtelig ganske plausible i disse Tal, er det ikke let at se, hvad det hele skal tjene til, og ganske uforstaaeligt synes det, at Redaktionen af det ansete franske Tidsskrift ikke i hvert Fald har gjort den anonyme Forfatter den Tjeneste at stryge Slutningen af hans Afhandling, hvor han for en Række af Lande sammenstiller Befolkningens Samfundsværdi med Statsgælden, Ind- og Udførselsværdien og Summen af Landets »valeurs mobilières«. Kun for at vise, til hvilke Yderligheder en Regnemester kan drives, naar han angribes af den ondartede statistiske rabies, skal vi endnu nævne et af Forfatterens »Resultater«. Han beregner særskilt Samfundsværdien af Frankrigs Befolkning mellem 15 og 60 Aar til 400 Milliarder; den samlede Sum af Arbejdsfortjeneste, der svarer hertil, er omtrent 18 Milliarder, saaledes at den aktive franske Befolkning forrenter sin Samfundsværdi med $4\frac{1}{2}\%$ eller meget nær den samme Rente som afkastes af »valeurs mobilières«!

Er det en formildende Omstændighed, at Forf. i en Slutningsbemærkning advarer Læseren mod at lade sig narre med Hensyn til »Værdien« af hans Arbejde? Be-

mærkningen kunde tyde paa, at han selv har den meget rigtige Opfattelse, at det hele er en Leg med Tal, men herimod strider ganske vist den højtidelige Tilføjelse: »cependant, les résultats obtenus peuvent suggérer des idées qui permettraient de préciser certains aperçus encore bien vagues sur la puissance économique des nations«.

IV.

Arbejdslønnens Bevægelse i Frankrig gennem
100 Aar.

Spørgsmaalet om den reelle Betydning af Arbejdslønnens Stigning er for nylig blevet gjort til Genstand for omfattende Undersøgelser af den franske officielle Statistik.

Paa Grundlag af forskellige ældre og nyere Enquêtes er der først beregnet en Række Tal til Belysning af Bevægelsen i den nominelle Arbejdsløn i Frankrig siden 1806. Idet Aaret 1900 er valgt til Standard-Aar for den hele Undersøgelse, finder man følgende Tal, der angiver Arbejdslønnens Højde ved forskellige Tidspunkter i Forhold til Lønnen i 1900 (= 100):

Aar	Aar	Aar
1806 40	1855 55	1885 87
1810 41	1860 60	1890 92
1820 43	1865 65	1895 96
1830 45	1870 71	1900 100
1840 48	1875 77	1905 105
1850 51	1880 82	1910 110

I den første Halvdel af det 19. Aarhundrede steg Arbejdslønnen ikke meget. Stærkest var Stigningen i Tiden mellem 1860 og 1880. Det var ogsaa i denne Periode, at det almindelige Prisniveau kulminerede; men iøvrigt